

**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten
Eva Rudander

BESLUT

1998-12-09

231-7995-98

1 (Fel!
Okänt
växela
rgume

***NATURRESERVATET
DELETJÄRNSÅSEN***

***ÅRJÄNGS & EDA KOMMUNER
VÄRMLANDS LÄN***

Fel! Okänt växelargument.

Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgatan 5-7

Telefon
054-19 70 00 (växel)
054-19 74 73 (direkt)

Telefax
054-19 77 00

E-post
evaru@s.lst.se (direkt)

**Bildande av naturreservatet
DELETJÄRNSÅSEN, Årjängs & Eda kommuner, Värmlands län**

Innehåll

Uppgifter om naturreservatet	sid. 3
Länsstyrelsens beslut	3
Länsstyrelsens beslut enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641)	3
Ändamålet med naturreservatet	3
A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen (om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet)	3
B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen (om skyldighet att tåla visst intrång)	4
C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen (om regler för allmänheten)	4
D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen (om naturvårdsförvaltningen)	5
Grund för beslut	6
Beskrivning av området	6
Bakgrund och ärendets beredning	6
Motiv till skydd	8
Hur man överklagar	8
Sändlista	9

BILAGOR:

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1:10 000
3. Skötselplan och skötselplanekarta, skala 1:10 000;
 - 3.1. Karta över skötselområden.
 - 3.2. Ekonomisk utredning
4. Förteckning över fastigheter och fastighetsägare
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Deletjärnsåsen
Kommun:	Eda och Årjäng
Fastigheter och fastighetsägare:	Se bilaga 4.
Läge:	Ca 9,5 km NNO Karlanda kyrka och 10 km SSV Järnskogs kyrka, strax väster om Mølnerudstjärn.
Karta:	Topografiska kartbladet 11B SV/SO Ekonomiska kartbladet 11B 3i
Areal:	Ca 52 ha landareal.
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att förklara det område som avgränsas, med innerkanten av en grov punkt-streckad linje, på bifogad karta (bilaga 2), som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Deletjärnsåsen.

Ändamålet med naturreservatet är att bevara ett exempel på skogslandskapets mångfald av biotoper, arter och genetisk variation inom arter genom att bevara en sydlig utlöpare av taigan i form av en lövbränna i sent successionsstadium med inslag av våtmarker, bergbranter och brandrefugiala miljöer i en trång sprickdal samt att utveckla övrig skogsmark i reservatet till naturliknande förhållanden. Det innebär att en gynnsam livsmiljö för arter knutna till dessa miljöer bibehålls, i sammanhanget är död ved, lövträd, gamla och grova träd och skuggiga bergbranter viktiga inslag. Vidare innebär det att branden på sikt ska införas som en föryngrare av skogen och som nyskapare av död ved för att gynna arter knutna till nydöda brända träd och bränd mark. Att restaurera till naturskogsliknande förhållanden innebär också att förrådet av död ved i alla former skall öka liksom andelen gamla träd och grova träd samt att en utveckling av flerskiktade och olikåldriga bestånd skall gynnas. Skyddet av området är viktigt för att nå framgång med att bevara och restaurera västlig taiga på landskapsnivå.

Området ska i den mån det inte strider mot bevarandeintressena utnyttjas för vetenskapliga studier och naturupplevelser.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets topografi, ytformer, marktäckelse eller dräneringsförhållanden, som att gräva, spränga, borra, schakta, utfylla, tippa, dika, rensa diken, dämna, plöja eller utföra annan markberedning,
2. anlägga väg, led eller spång,
3. anordna upplag,
4. uppföra byggnad, mast, antenn eller annan anläggning,
5. anlägga mark- eller luftledning,
6. uppföra stängsel eller annan hägnad,
7. upplåta markområde för verksamhet som kan medföra föroreningar, slitage på mark och växtlighet eller störa djurlivet,
8. sprida bekämpningsmedel, kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel,
9. inplantera djur- eller växtart,
10. bedriva jakt utom på älg, rådjur, räv och hare, och att röja pass, utföra viltvårdande åtgärder eller utfodring, älg får dock inte fällas inom skötselområde 1,
11. bedriva skogsbruk, inklusive täkt av ved.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra naturvårdsinriktade åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägaren och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet.

1. Gränsmarkering, vägvisning och information om reservatet.
2. Anläggning och markering av en vandringsled genom reservatet.
3. Naturvårdsinriktade skötselåtgärder på skogsmarken t ex bränning, randbarkning och röjning för att tillgodose ändamålet med reservatet, i enlighet med fastställd skötselplan, daterad 1998-12-09.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet. (Föreskrifterna gäller även markägaren och innehavaren av särskild rätt.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg,
2. medföra hund eller katt som inte hålls kopplad,

Punkt C1 och C2 utgör inte hinder för utövande av jakt som är tillåten enligt punkt A10 ovan.

3. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
4. plocka eller gräva upp växter, gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och vedsvampar,
5. bryta kvistar eller grenar, skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
6. göra upp eld,
7. framföra fordon eller rida,
8. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,
9. tälta, ställa upp gömsle eller liknande,
10. snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

12. organiserat utnyttja området (turism, undervisning mm),
13. utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från föreskrifterna under C.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Länsstyrelsen beslutar att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 3). Fastställelsen omfattar inte P-platsen och stigen, som ligger utanför reservatet. För dessa tecknas separat avtal. Fastställelsen omfattar inte heller den ekonomiska utredningen, bilaga 3.2.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamlingar.

Länsstyrelsen beslutar utse Länsstyrelsen att vara naturvårdsförvaltare.

Grund för beslut

Beskrivning av området

Denna del av Värmland tillhör geologiskt den sydvästkandinaviska berg-grundsprovinsens västra gnejssegmentet. Den lokala berggrunden domineras av migmatiserade finkorninga till fint medelkorniga gnejser och av tonaliter och granodioriter av Åmålstyp. Vid den tektoniska rörelsezonen genom området förekommer förskiffringar. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäcke av sandig-moig, sandig eller grusig morän. Torv förekommer vanligt i sänkor och dalstråk. Högsta kustlinjen ligger ca 185 m ö h.

Reservatet ligger ca 195 - 250 m ö h. Det karaktäriseras av en markant sprickdal, Gårdalen, i NO - SV-lig riktning och öster därom en höjdrygg, Deletjärnsåsen, vars krön ligger ca 250 m ö h. Terrängen är mycket kuperad med gott om branter, lodytor och uppstickande berg. I Gårdalen finns flera små kärr, och en bäck avvattnar området åt SV. Väster om sprickdalen, i anslutning till Hornabborrtjärn, ligger en svagt välvd mosse. I dess förlängning norrut finns ett flackt område med fuktig granskog, flera små kärr och en liten tallmosse. Detta område avvattnas genom två mindre bäckar till Gårdalen.

På Deletjärnsåsens södra del är skogen naturskogsartad med mycket död ved och ett högt inslag av lövträd, framförallt gammal grov asp. Även söder om Hornabborrtjärn finns rikligt med död ved. De norra och östra delarna har påverkats av skogsbruk. Detta avspeglas främst i en lägre andel lövträd och död ved. På de branta sluttningarna i Gårdalen är miljön mycket fuktig. Här växer en granskog med sphagnumarter i bottenskiktet. På avsnitt med berg i dagen och längs Deletjärnsåsens krön tar tallen över skogsbilden

Skogsbestånden är sena successionsstadier i ett brandpräglat skogsekosystem. Brandljud finns spritt över området och tillsammans med naturskogsbeståndens rikedom på lövträd indikerar de ett landskap som präglats av brand. Brandrefugiernas andel av landskapet var troligen liten, men i områdets fuktigare delarna har brandfrekvensen varit låg.

I reservatet ingår begränsade arealer med kalmark och ungskog framförallt i nordvästra delen. Frötall och grova aspar förekommer i några bestånd.

Flera "rödlistade" arter av kryptogamer och vedsvampar förekommer liksom ett stort antal arter, som indikerar lång skoglig kontinuitet. I kryptogamfloran ingår framförallt arter knutna till död ved och till gammal asp.

Fågelfaunan har inte inventerats. Tretåig hackspett häckar i området och tjäder och järpe iaktas regelbundet. Den rika dödvedsförekomsten indikerar goda förutsättningar för vedlevande evertetrater.

Deletjärnsåsen är en utpost till ett skogslandskap som i naturvårdssammanhang går under benämningen Fjornshöjden.

Bakgrund och ärendets beredning

Naturskogarna vid Deletjärnsåsen uppmärksammades av länsstyrelsens inventerare 1993, i samband med en inventering av ett näraliggande område.

Delar av området hotades av avverkning 1994 då ägarna till fastigheten Karlanda - Mölnerud 1:7 lämnade in en avverkningsanmälan.

Området inventerades översiktligt av skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventerare. Den stora arealen av värdefull skog medförde att länsstyrelsen kontaktades för eventuell reservatsbildning. Uppgifter om nyckelbiotoperna inkom till länsstyrelsen januari 1995. Vid denna tidpunkt hade en skogsbilväg brutits i Gårdalen. I februari 1995 informerade länsstyrelsen markägarna om statens intresse att bilda naturreservat i området.

Skogsvårdsstyrelsen gjorde en värdering av fastigheterna. Den 9 oktober 1995 tog länsstyrelsen beslutade om interimistiskt reservat då ett akut hot om avverkning förelåg.

1995 startades ett projekt med delfinansiering från EU's LIFE-fond. Skogstyrelsen och Naturvårdsverket driver projektet tillsammans med Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Projektets syfte är att med olika naturvårdsinstrument (biotopskydd, naturvårdsavtal, NOKÅS, information och rådgivning) skapa lämpliga miljöer för vitryggig hackspett och att avsätta nya naturreservat med västlig taiga, ett av EU's prioriterade habitat. Tio områden har valts ut i riket. Fokuseringen på den vitryggiga hackspetten beror på att den är en akut hotad art, som dessutom är en viktig indikator på värdefulla skogsmiljöer. Ett av de tio områdena är Fjornshöjden, och inom ramen för projektet kommer Deletjärnsåsen att avsättas som naturreservat tillsammans med Håltebyns brandfält och Kesebotten.

Naturvårdspolitiken inom EU regleras i huvudsak av direktiven om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) och om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Områden som enligt art- och habitatdirektivet innehåller naturtyper eller arter av intresse för gemenskapen ska skyddas. Dessa benämns SCI-områden och ska tillsammans med de områden som medlemsstaterna klassificerat som särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet, SPA-områden, ingå i ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nätverk benämnt Natura 2000. Reservatsområdet Deletjärnsåsen kommer att föreslås ingå i Natura 2000 som både SCI- och SPA-område. Området utgörs av västlig taiga (habitat 9010) och av öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungfly (habitat 7140).

1998-01-15 förvärvades fastigheterna Karlanda - Mölnerud 1:7 och 1:15 av staten.

1998-10-07 skickade länsstyrelsen ut ett förslag till beslut och skötselplan. Med stöd av 11§ naturvårdsförordningen förelades sakägarna att framföra erinran mot förslaget. Någon erinran har inte framförts.

Avtal om köp är under påtecknande för fastigheten Södra Lien 1:125. Svensk Fastighetsvärdering AB förhandlar med ägaren till de två återstående fastigheterna. Utöver den mark som avgränsats ur naturvårdssynpunkt på Södra Lien 1:61 har ägaren uttryckt önskemål om att staten ska köpa ytterligare mark på fastigheten 1:61 och del av 1:88. Dessa delar kommer efter en reservatsbildning att ligga olägligt till för hans brukande av fastigheterna. Inom Södra Lien 1:61 har en rotpost sålt till Stora Skog. Efter att naturvärdena uppmärksammas skedde en återstämpling av de delar som berörde reservatsområdet.

Länsstyrelsen har hört Årjängs kommun, Eda kommun, Skogsvårdsstyrelsen och Naturvårdsverket enligt 43§ naturvårdslagen och 28§ naturvårdsförordningen. Ärendet har även skickats för synpunkter till den ideella naturvården, Hökullens vägsamfällighet och fastighetsägarna på vars mark länsstyrelsen förhandlar om att få anvisa stig till reservatet och anordna P-plats.

Motiv till skydd

I den hårt brukade produktionsskogen har många biotoper minskat kraftigt i omfattning och sammanhängande skogsområden fragmenteras. Viktiga faktorer för växt- och djurlivet som var vanliga i naturskogen håller på att försvinna. De processer som i naturtillståndet förnygrade skogsekosystemen har i det närmaste varit satta ur spel.

Med en reservatsbildning i Deletjärnsåsen säkerställs delar av en lövrik gammal bränna med gott om död ved liksom ett stort antal bergbranter, fuktiga barrskogar och små våtmarker. Området är ett av Värmlands få återstående större barrskogsområden som uppkommit naturligt efter brand och där kvarvarande skog endast i begränsad omfattning påverkats av skogsbruk. Området har ett stort botaniskt värde då det hyser ett stort antal hotade kryptogamer och vedsvampar, vars biotopkrav återfinns i naturskog med stort inslag av gamla grova lövträd och gott om död ved. Området har även ett stort zologiskt värde genom lövbrännans förutsättningar som livsmiljö för fågelfaunan och för vedlevande evertebrater med dessa biotopkrav.

Deletjärnsåsen har även en allmän ekologisk betydelse. Bränder var i ett naturtillstånd den viktigaste omskapande faktorn i skogen, och med en reservatsbildning bevaras de ekologiska strukturerna i en gammal lövbränna. Dagens naturskogsbestånd blir art- och genbanker och kan fungera som spridningscentra för arter till det omgivande skogslandskapet.

För de arter som är knutna till den västliga taigans sena successionsstadier, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, kan ytterligare reduktion av biotopareal vara förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk är därför ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden. Områdets värden kan bevaras och förstärkas endast genom att området undantages från skogsbruk. Detta uppnås bäst genom ett reservatsförordnande.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit byrådirektör Eva Rudander. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars - Ove Olsson, antikvarie Michael Jerkemark och naturvårdsdirektör Lars Furuholm.

Ingemar Eliasson

Eva Rudander

Bilagor

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1: 10 000
3. Skötselplan
 - 3.1. Karta över skötselområden, skala 1:10 000
 - 3.2. Ekonomisk utredning
4. Förteckning över fastigheter och fastighetsägare
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar

Sändlista

Ingemar Nilsson, rek + mb
Stora Skog, Arvika skogskontor, rek + mb
Staffan Linder, rek + mb
Tomas Linder, rek + mb
Södra Lian Älgjaksområde, c/o Kjell Arne Andersson, rek + mb
Mölneruds Älgjaksområde, c/o Björn Jonsson, rek + mb
Kjell Arne & Gunilla M Andersson
Hökullens Vägsamfällighet, c/o Elof Magnusson
Naturvårdsverket
Eda kommun
Årjängs kommun
Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands och Örebro län
Lantmäterimyndigheten (efter laga kraft)
Boverket
Vägverket
SNF, länsförbundet i Värmland
Värmlands Ornitologiska Förening
PLAN
Reservatspärm
Naturvårdsregistret
Värmlands läns författningssamlingar
ER